

Univerzitná knižnica v Bratislave predstavuje osobnosť významného knihovníka Emila Kumlika

Tlačová správa: Bratislava, 12. septembra 2018

Stál pri zrode knižnice Alžbetinej univerzity a položil základy, na ktorých vznikla dnešná Univerzitná knižnica v Bratislave. Profesionálny život knihovníka, novinára, ale tiež manažéra Emila Kumlika predstavuje Univerzitná knižnica v Bratislave cez profilovú výstavu pod názvom *Emil Kumlik – príbeh výnimočného knihovníka*. Slávnostná vernisáž výstavy sa konala v stredu 12. septembra 2018 o 17,00 vo Výstavnej sále UKB. Verejnosť si príbeh Emila Kumlika môže pozrieť do konca mesiaca – denne od 11,00 do 19,00 a počas jej trvania sa budú konať komentované prehliadky, na ktoré pozývame všetkých záujemcov.

Emil Kumlik bol významnou osobnosťou knihovníckej histórie Bratislavy. Založil knižnicu Alžbetinej univerzity a stal sa jej prvým a zároveň aj posledným riaditeľom. Knižnicu Alžbetinej univerzity v súčasnosti považujeme za predchodkyňu dnešnej Univerzitnej knižnice v Bratislave.

Cieľom výstavy *Emil Kumlik – príbeh výnimočného knihovníka* je priblížiť návštevníkom osobnosť Emila Kumlika a jeho prínos nielen pri formovaní slovenského knihovníctva, ale aj pri položení základov, na ktorých neskôr vznikla Univerzitná knižnica v Bratislave.

„Výstava je významná nielen pre históriu Univerzitnej knižnice v Bratislave, ale aj pre knihovnícku profesiu, ktorá je pre spoločnosť všeobecne málo známa, hodnotená a viditeľná. Sú to však práve knižnice a knihovnícka profesia, ktoré dlhodobo uchovávajú kultúrne dedičstvo vo všetkých krajinách sveta – čo je dôležité si pripomínať práve počas prebiehajúceho roka Európskeho kultúrneho dedičstva 2018 a Dní európskeho kultúrneho dedičstva 2018. Výstava demonštruje prácu knihovníkov v období bez informačných technológií a bez internetu, keď sa ručne písali aj katalogizačné lístky, preto je výstava prínosom aj z hľadiska dejín knižničnej a informačnej vedy. Knihovnícka profesia je vo vyspelých krajinách sveta mimoriadne cenenou profesiou, pretože len profesionáli

v knižniciach dokážu zaručiť prístup k relevantným a dôveryhodným informačným zdrojom, ktoré sú dôležité pre rozvoj, výskum a vedecké bádanie. V tých krajinách, kde sa darí knižniciam, sa darí aj spoločnosti a hospodárskej prosperite.“ vyjadrila sa v svojom príhovore Silvia Stasselová, generálna riaditeľka Univerzitetnej knižnice v Bratislave.

Výstava je rozdelená do niekoľkých tematických celkov. V úvode približuje životopis Emila Kumlika, vznik a vývoj Alžbetinej univerzity a jej knižnice. Návštevník sa dozvie, na pozadí akých historických udalostí vznikla Alžbetina univerzita a aj to, že práve Emil Kumlik navrhol, aby ju pomenovali podľa rakúskej cisárovnej Alžbety, prezývanej Sissi.

V ďalších tematických celkoch výstava približuje činnosť knižnice a jej zamestnancov. Nakoľko Alžbetina univerzita a jej knižnica vznikli a fungovali v turbulentnom období 1. svetovej vojny, návštevníci na výstavevidia napríklad originál výkazu o zamestnancoch s povinnosťou nastúpiť do vojenskej služby, aj výkaz o poukázaní vojenských príplatkov pre zamestnancov knižnice. Návštevník sa dozvie, že knižnica sídlila v priestoroch bývalého kláštora klarisiiek (budova je doteraz jedným z objektov v správe Univerzitetnej knižnice v Bratislave) a tiež aké plány na umiestnenie fondov knižnice do vyhovujúcich priestorov mal Emil Kumlik.

„Pri usporiadaní archívneho fondu knižnice Alžbetinej univerzity v Prešporku som objavila množstvo archívnych dokumentov, ktoré podávajú svedectvo o činnosti knižnice a jej riaditeľa (správy o činnosti knižnice, správy o knižničnom personáli, plán činnosti knižnice pre nasledujúce roky, zápisnice zo zasadnutia knižničnej komisie a ďalšie). Keďže po vzniku Československej republiky v roku 1918 presťahovali univerzitu najskôr do Budapešti a neskôr do maďarského mesta Pécs, presunuli tam aj časť archívnych dokumentov. Oslovila som preto vedenie Pécskej univerzity, aby mi sprístupnili archívne fondy Alžbetinej univerzity v Prešporku. Pri intenzívnom týždennom archívnom výskume som získala množstvo materiálov, ktoré na Slovensku ešte neboli prezentované“ vysvetlila kurátorka výstavy Silvia Némethová ako prebiehalo jej pátranie po vystavených exponátoch.

Dôležitou je aj informácia o akvizíciách knižnice Alžbetinej univerzity. Jej fondy začal budovať Emil Kumlik. Počas krátkej existencie knižnice zhromaždil viac ako 77 tisíc knižničných jednotiek. Tieto fondy po zániku knižnice Alžbetinej univerzity po rozpade monarchie dostala do správy knižnica Univerzity Komenského, ktorej ústrednou

knižnicou mala byť pôvodne dnešná Univerzitná knižnica v Bratislave. Doteraz sú súčasťou vzácnych historických fondov UKB.

Výstava sleduje aj odchod Emila Kumlika do dôchodku a ponúka tiež prehľad publikácií, ktoré vydal a príspevkov, ktoré napísal pre vtedajšiu tlač.

Jedným z najexkluzívnejších exponátov, ktoré návštevníkom predstavuje výstava, sú originály katalógových lístkov Mestskej verejnej knižnice v Prešporku (dnešnej Bratislave), ktoré vlastnoručne napísal Emil Kumlik. Sú jedinečné práve jeho rukopisom, ale aj preto, že predstavujú dôležitý historický dokument, ktorý dokumentuje prácu knihovníkov pred viac ako 100 rokmi, kedy neexistovali online katalógy, ani internet.

Výstavou o Emilovi Kumlikovi chce Univerzitná knižnica v Bratislave upriamiť pozornosť odbornej aj širokej verejnosti na 150. výročie jeho narodenia a na významné 100. jubileum svojho založenia, ktoré si Univerzitná knižnica v Bratislave pripomenie v roku 2019.

Univerzitná knižnica v Bratislave pripravila pre všetkých záujemcov komentované prehliadky, ktorými bude sprevádzať kurátorka Silvia Némethová v termínoch: 17., 19., 24. a 26. septembra 2018, vždy o 10.00 a 16.00.

Podujatie v UKB je súčasťou Dní európskeho kultúrneho dedičstva 2018, do ktorých sa každý rok v septembri zapája 49 krajín Európy. Ich cieľom je prehĺbiť záujem občanov o kultúrne dedičstvo a jeho uchovávanie.

Partnermi výstavy sú: *Spoločnosť priateľov Univerzitnej knižnice v Bratislave, Univerzita v Pécsi, jej knižnica a archív.*

„Ak sa zvyšujú vedomosti človeka aspoň jednou ideou pri návšteve kultúrnych inštitúcií (knižníc, múzeí), ktoré sa zúčastňujú v prospech širokej verejnosti, všetky ročné výdavky inštitúcie sa hojne vynahradia, pretože sa zveľaďuje kapitál kultúrneho pokroku – pre blaho vlasti a ľudstva.“

Nyugatmagyarországi Híradó, 30. októbra 1915, Emil Kumlik: Szabad egyetem és szabad egyesülés (Slobodná univerzita a slobodné združenie), citát z článku o užitočnosti verejných kultúrnych inštitúcií, s. 3.

EMIL KUMLIK: Narodil sa 5. júna 1868 v Prešporku. Vyštudoval právo na Právnickej akadémii, doktorandské štúdium absolvoval v Rumunsku. Už počas štúdia písal pre miestnu tlač – venoval sa najmä histórii Bratislavy. Štátny odborný kurz a prax z knihovníctva absolvoval v maďarskom Národnom múzeu v Budapešti v roku 1900. Následne sa stal knihovníkom Mestskej verejnej knižnice v Prešporku, kde pôsobil 14 rokov. Po tomto období bol menovaný za prvého riaditeľa novovzniknutej knižnice Alžbetinej univerzity – vybudoval jej fondy a rozbehol jej činnosť. Po zániku knižnice po skončení 1. svetovej vojny sa v roku 1919 vrátil do Mestskej verejnej knižnice v Prešporku, neskôr sa presťahoval do Maďarska a pracoval ako knihovník knižnice Národného múzea v Budapešti až do začiatku 30. rokov 20. storočia, keď nastúpil do starobného dôchodku. Zomrel v Budapešti 31. decembra 1944 vo veku 76 rokov.

Fotogaléria z otvorenia výstavy (autorom fotografií je Ľudovít Zupko):

<https://www.ulib.sk/sk/podujatia/fotogaleria-videoprezentacie/fotogaleria/fotogaleria-z-otvorenie-vystavy-emil-kumlik/>

V prípade akýchkoľvek otázok alebo požiadavky o rozhovor s kurátorkou výstavy ma neváhajte kontaktovať.

Kontakt:

Mgr. Jana Masárová

Kultúrna manažérka a mediálny servis

Univerzitná knižnica v Bratislave

0915 140 673

jana.masarova@ulib.sk